

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПРОЦЕСІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ МІСТА

Аверкина М. Ф., к.е.н., докторант

Луцький національний технічний університет

Україна 33018 м. Рівне, вул. Івана Богуна, 23

Місто як складна, самоорганізована, динамічна система функціонує завдяки споживанню та експлуатації трудових, природних, фінансових ресурсів. Від ефективного та раціонального використання означених ресурсів залежить рівень відтворювальних процесів і забезпечення стійкого розвитку міста. Саме відтворювальні процеси забезпечують удосконалення системи, впливають на її самоорганізацію, та відображають певний рівень розвитку міста на засадах стійкості.

В основі стійкого розвитку міста покладено здатність міста до відтворення відновлювальних ресурсів, або ж адекватна заміна невідновальних ресурсів. Якщо ресурс підлягає відтворенню, то стійкий розвиток відбувається. Якщо ж ресурс не відтворюється, то виникає потреба його у заміщенні відновлювальними.

До ресурсів, які відтворюються ставляться вимоги щодо кількості та якості. Критерієм їхньої оцінки є здатність відновлювальних процесів, або здатність відтворення забезпечити такий розвиток, який відповідає потребам нинішнього дня і в той же час створює можливість майбутнім поколінням всіма надбаннями сучасності та задовольняти свої потреби (стійкий розвиток).

На нашу думку, під відтворенням слід розуміти позитивні кількісні зміни певного об'єкту за яких не погіршуються якісні властивості останнього (за якого не відбувається змін у якісних характеристиках останнього). Відтворення буває природне (без антропогенного втручання) та штучне. Природне відтворення відбувається за рахунок природних процесів, які відбуваються або безпосередньо в об'єкті за рахунок внутрішніх процесів, або за участю об'єкта

в результаті протікання певних зовнішніх процесів.

Штучне відтворення полягає в інтенсифікації зовнішніх процесів, або ж за рахунок штучного створення необхідної кількості об'єктів із заданими якісними властивостями (штучні алмази, пластик як заміна дереву та металу).

Відтворення природних ресурсів передбачає як мінімум збереження кількісних характеристик без погіршення якісних властивостей на рівні достатнього для забезпечення стійкого розвитку суспільства (економічної формації), які виступають споживачами такого ресурсу.

Відтворення економічної підсистеми міста може здійснюватися за двома напрямками: просте та розширене. Просте означає, що виробництво товарів, надання послуг в часі повторюється у незмінних масштабах. Розширене відтворення має місце в тому разі, коли виробництво товарів, надання послуг з року в рік повторюється у зростаючих масштабах.

Екологічна підсистема міста залежить від функціонування економічної та соціальної систем. Функціонування означених систем виражається не лише у виробництві матеріальних і духовних благ, продукуванні нової інформації, але і в утворенні значної кількості твердих, рідких і газоподібних відходів – забруднювачів навколишнього природного середовища. Тому, вплив економічної та соціальної систем на відтворювальні процеси екосистеми міста є визначальним і безпосереднім.

Відтворювальні процеси означених підсистем з однієї сторони сприятимуть забезпеченню життєстійкості міста, а з іншої відповідно до закономірності еквифінальності (властивість динамічної системи різними шляхами з різних початкових станів досягати стан стійкості незалежно від стохастичних збурень в зовнішньому та внутрішньому середовищі такої системи) виступають базовими процесами, які створюють можливість майбутнім поколінням всіма надбаннями сучасності задовольняти свої потреби.